

ku pramenům těmto, neplyne ani z vodní knihy, ani z předložených listin, ani z okolností, že žalobcové platili klášteru mlýnskou činži. Tím, že žalobcové, pokud se týče jejich předchůdcové zřídili na potoce mlýny nebo nabyli jich od kláštera a že dostalo se jim práva, užívati pro tyto mlýny vody potoka, nenabyli žádných práv k pramenům, napájejícím potok tento. Nemohou tedy s úspěchem mluvit o nabytí legální služebnosti v této příčině. Kdyby však žalobcové byli nabyli proti osobě vlastníka pozemku č. kat. 2614 práva, záležejícího v trpění s jeho strany, aby prameny, pod tímto pozemkem se nacházející, napájely potok, mohli by právo toto uplatňovati jen proti majiteli pozemku, nikoli proti žalované obci, jež nabyla od něho zákonným způsobem práva na užití pramenů pro svůj vodovod. Vzhledem na to, co bylo uvedeno, není důležité, zdali, jak žalobcové tvrdí, byly na pozemku č. kat. 2614 dříve četné, nyní zmizelé prameny, jež vtékaly do potoka, a že se tam nacházel zvláště potok pstružný, jehož řečiště tam dosud jest, ale bez vody, a zdali žalobcové nabyli nějakých práv k vodě tohoto potoka. Z okolností, že žalovaná obec v roce 1881 poskytla žalobcům, pokud se týče předchůdcům jejich náhradu za to, že zřídila pro sebe vodovod na pozemku č. kat. 758 a za tím účelem zachytila vodu z pramene tohoto pozemku, nelze usuzovati, že i nyní povinna jest žalobcům náhradou škody. Soud odvolací právem uvedl totéž ve svém rozsudku. Dodatkem, tam připojeným, že úbytek vody v potoce byl následkem zřízení vodovodu tenkrát sotva znatelný, chtěl soud odvolací patrně odůvodniti svůj výrok, že není jisto, zdali žalovaná obec poskytla tenkrát mlynářům náhradu dobrovolně či z jiné pohnutky. Z toho, co uvedeno bylo, plyne, že nelze užiti předpisu § 89 vodn. zák. a že žalobcové také marně poukazují na §§ 102 a 94 tohoto zákona. Žalobcové mylně se domnívají, že nabyli přednostního práva ku pramenům. Protože žalovaná obec nepřekročila mezi zákonných, žalobcové nemohou svůj nárok proti ní opírat ani o tvrzení, že jest obohacena, neboť toliko b e z d ů v o d n é obohacení mohlo by zde přijíti v úvahu. Není tedy důležité, zdali žalovaná obec používá vody z pramenů nejen pro svůj vodovod, nýbrž také k jiným účelům.

Čís. 812.

Změní-li se později podstatně rozhodující okolnosti, lze se domáhati změny rozsudečného výroku o výživném nebo o výši úrazového důchodu.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1920, Rv I 635/20.)

Žalující havíř utrpěl r. 1911 v dole úraz, žaloval tehdy důlní společnost o placení doživotního důchodu, a byl mu rozsudkem ze dne 15. září 1915 přiřknut úrazový důchod měsíčních 58 K 11 h až do doby, kdy bude schopen výdělku. R. 1919 domáhal se pak novou žalobou zvýšení úrazového důchodu uváděje, že klesla cena peněz, stoupl podstatně pracovní výdělek a podražily životní potřeby. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Dle § 1325 obč. zák. nahradí ten, kdo jinému ublížil na těle, jemu ušlý výdělek a také výdělek, který mu budoucně ujde, pozbude-li poškozený schopnosti výdělečné. Není tedy směrodatno pro vyměření této náhrady ustanovení § 6

zákona o úrazovém pojišťování dělníků ze dne 28. února 1887, čís. 1 ř. zák. na rok 1888, dle něhož výše důchodu pro toho, kdo utrpí úraz v pojištěném závodě, se vyměřuje podle pracovního výdělku, který poškozený měl v posledním roce svého zaměstnání v závodě, kde úraz se stal, naopak nahradí ten, kdo úraz zavinil, poškozenému dle jasného znění zákona bez ohledu na stupeň svého zavinění (Krainz V. vyd., sv. II. 1 str. 440, Krasnopolski, Obligationenrecht str. 218, Randa, Schadenersatz str. 210) i výdělek, který by poškozený normálně měl, kdyby nebyl utrpěl úraz. Všeobecně jest pro rozhodnutí sporu směrodatným stav věci v době podání žaloby. Dle § 406 c. ř. s. jest odsouzení k nějakému plnění přípustno jen tehdy, když v době vynesení rozsudku jest plnění již dospělé, a jest možno při nárocích na výživné odsouditi také k dávkám, které dospějí teprve po vydání rozsudku, a není dle § 405 c. ř. s. soud oprávněn, straně přiřknouti něco, čeho nežádala. Z toho plyne, že na těle poškozený nejpozději až do vydání rozsudku musí své nároky na náhradu určitě opodstatniti a že se právní posouzení okolností rozhodných pro vyměření výše požadovaného důchodu řídí s konečnou platností dle toho okamžiku. Jest tudíž příkloniti se k právnímu náhledu žalobcovu, že výrok rozsudečný, dle něhož žalovaná jest povinna, platiti mu od 10. srpna 1912 až do doby, když bude schopen výdělku, měsíční důchod 58 K 11 h, nenabyl bezpodmínečné právní moci (Krainz V. vyd. I. sv. str. 425 a sv. II. 1. str. 441, Glaser-Unger 4245 rozh. 19./5. 1908 Rv VIII 107/8) a že na příklad důchod přiřknutý žalobci až do doby, kdy bude schopen výdělku, dodatečně může býti zvýšen nebo snížen anebo může vůbec odpadnouti, dle toho, jak se mění žalobcova výdělečná schopnost. Ne však každá změna okolností, které tu byly v době vydání rozsudku, je s to, aby přivodila změnu rozsudečného výroku. Ve smyslu §§ 405 a 406 c. ř. s. a § 1325 obč. zák. jest důchod, požaduje-li ho žalobce pro celou budoucnost, vyměřiti dle výdělečných poměrů poškozeného, které dle lidské předvídatelnosti později nastati mohou, a bylo tedy na žalobci, aby před vydáním rozsudku uvedl vše, co mělo sloužiti za základ pro vyměření ušlého výdělku, který mu podle jeho žádání měl býti přisouzen i pro budoucnost. V předchozím sporu požadoval žalobce i jako výdělek, který mu ujde v budoucnosti, pouze šichtovní mzdu částkou 5 K 80 h, kterou měl již v době úrazu, a vůbec netvrdil, že, ať následkem svých lepších schopností, ať důsledkem větších zkušeností, nabytých dobou času nebo následkem jiných pozdějších okolností, by byl kdysi dosáhl větší mzdy, kdyby byl mohl choditi dále do práce. Nedovolává se ani v tomto sporu takového zvýšení svého výdělku, nýbrž uvádí pouze v žalobě, že nejmenší šichtovní mzda obnášela počátkem roku 1919 18 K 75 h, že pilný horník vydělává v každé šichtě 70 K, a že by vzhledem na to, že má 3 děti pod 14 let, ročně vydělával 22.920 K, tedy měsíčně 1910 K a navrhuje proto, aby jemu v předchozím sporu přiřknutý důchod byl o 1060 K 65 h měsíčně zvýšen. Tím se na individualisujících okolnostech, na nichž založeno rozhodnutí o výši důchodu v předchozím sporu, nezměnilo nic jiného, než obnos, poněvadž žalobce, jako dříve, i nyní žádá pouze šichtovní mzdu obyčejného horníka, jakým byl v době úrazu, nikoliv však výdělek, kterého by byl snad mohl dosíci, jak svrchu uvedeno, svými lepšími schopnostmi. Jak žalobce uvádí, jest tato změna ve výši výdělku pouze důsledkem ohromného převratu veškerých hospodářských poměrů, přivoděného dlouholetou válkou, a následkem toho nastavšího zdražení

veškerých životních potřeb. Jest to náhoda, které žalovaná nikterak nezavinila, a která nesouvisí vůbec s úrazem, jež žalobce utrpěl v závodě žalované a kterou proto žalobce ve smyslu § 1311 obč. zák. sám nésti musí. Žalobce žádal v předchozím sporu, aby mu byl přiřknut doživotní důchod, tudíž důchod, který mu měl nahraditi v budoucnu ucházející výdělek za celý jeho život a soud tento nárok omezil jen potud, že mu tento důchod nepřiknul po celý jeho život, nýbrž jen až do té doby, kdy bude schopen výdělku. Vzal tedy skutečně při vyměření důchodu v úvahu i ony okolnosti, které dle žalobceva přednesu v budoucnosti budou asi směřodlatny. Navrhl-li žalobce přisouzení doživotního důchodu, musí nésti i veškeré újmy, které souvisejí s určením důchodu na tak dlouhou řadu let. Nechtěl-li převzíti náhody, které v tolika letech mohou nastati, měl žádati přisouzení toliko na kratší dobu a měl si vyhraditi zažalování výdělku, který mu později ujde. Žádal-li přes to, že v době vydání rozsudku ze dne 15. září 1915 již bylo pozorovati stoupání mzdy, přisouzení důchodu na doživotí, nemůže škodu, jež mu tím vznikla, přesunouti na žalovanou, která proti výši výdělku, jím v předchozím sporu tvrzené, ničeho nenamítala. Ustanovení novely ze dne 17. května 1898 k § 323 c. ř. s. pro říší německou, jež každou stranu oprávnjuje, žádati žalobou o přiměřenou změnu rozsudku, nastane-li po skončení ústního jednání podstatná změna poměrů, jež byly rozhodny pro stanovení výše opětuujících se dávek, nebylo převzato do cís. nař. z 1. června 1914, čís. 118 ř. zák., nelze je také odvoditi z žádného jiného ustanovení civ. řádu soudního a není proto pochybno, že rozsudky, znějící na plnění, v budoucnosti splatná, ve sporech o ručení nejsou rázu prozatímního, že tedy jsou účastny právní moci, pokud se nezmění podstatně individualisující okolnosti, na nichž jsou založeny (rozh. ze dne 22. května 1918, Rv II 219/18, Zentralblatt 239/18). Takovéto změny neobsahují skutkové okolnosti v tomto sporu tvrzené.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolací soud sdílí sice názor napadeného rozsudku, že důchod žalobci rozsudkem ze dne 15. září 1915 přiřknutý, může býti zvýšen nebo snížen nebo může vůbec odpadnouti dle toho, jak se změni žalobceva schopnost výdělečná a že ne každá změna okolností, které tu byly v době vydání rozsudku, je s to, aby přivodila změnu rozsudečného výroku, nesouhlasí však s právním náhledem druhé stolice, že v tomto případě taková změna jest vyloučena, poněvadž žalobce v tomto sporu netvrdil, že, ať následkem svých lepších schopností ať důsledkem větších zkušeností nabytých během času neb následkem jiných pozdějších okolností, by byl dosáhl větší mzdy a že okolnosti žalobcem uvedené neospravedlňují změnu rozsudku ze dne 15. září 1915. Dle názoru dovolacího soudu jsou podstatným předpokladem rozsudku vydaného o nároku na výživné neb na úrazový důchod okolnosti, jež byly směřodlatné pro jsoucnost a objem nároku v době soudního jednání a rozhodnutí; rozsudek platí tedy pro budoucnost pouze s výhradou rebus sic stantibus. Změni-li se později rozhodující okolnosti, lze se domáhati i změny rozsudečného výroku o výživném neb o výši přirozeného důchodu. V daném případě přichází v úvážení též ustanovení

§ 1325 obč. zák., dle kterého nutno poškozenému, neschopnému výdělku, nahraditi i výdělek, který mu budoucně ujde, a nikoliv pouze výdělek v době rozsudku. Jak vychází ze sporných spisů o původní žalobě, podal žalobce žalobu ještě před válkou a to 13. září 1912 a odůvodňoval svůj nárok tvrzením, že šichtovní mzda činí 5 K 80 h a cena 72 metrických centů jeho deputátního uhlí po 40 h, tedy úhrnem 28 K 80 h ročně. Rozsudek ze dne 15. září 1915 přisoudil žalobci, přihlížeje k těmto obnosům měsíční důchod 58 K 11 h. V nynějším sporu tvrdí žalobce, že nejmenší mzda šichtovní činila počátkem roku 1919 18 K 75 h a od 1. ledna 1920 23 K 50 h, a že by vzhledem k tomu, že má tři nedospělé děti, ročně vydělával 22.920 K, tedy měsíčně 1910 K, dále poukazuje mezi jiným i na ohromné zdražení veškerých životních potřeb a navrhuje, aby mu dřívější měsíční důchod byl zvýšen o 1060 K 65 h. Žalobce dovolává se tedy změny oněch okolností, jež v předešlém sporu byly směrodatnými pro objem žalobního nároku v době soudního projednání a rozhodnutí. Dokáže-li žalobce správnost okolností za sporu tvrzených a závažných, nebude jeho žádosti o zvýšení původního důchodu na překážku, jak nesprávně tvrdí rozsudek druhé stolice, ani ustanovení § 1311 obč. zák. ani dřívější rozsudek, ani okolnost, že žalobce před vydáním tohoto neuvedl vše, co mělo sloužiti za základ pro vyměření doživotního důchodu pro budoucnost a že si nevyhradil zažalování výdělku, který mu později snad ujde. Dovolání opírající se o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. nelze tedy v tomto směru upříti oprávnění.

Čís. 813.

Žaloba o obnovu dle § 530 čís. 7 c. ř. s.

Není liknavostí v hlavní rozeprě a neodnímá práva k žalobě o obnovu okolnost, že žalobce o obnovu nepátral po přezvědných osobách, o nichž nebyl s to tušiti, že vědí něco o věci.

Stačí pouhá možnost, že novými průvody přivodí se výsledek, příznivější žalobci o obnovu.

Pro rozhodnutí o útratách dlužno v rozsudku, povolujícím obnovu, použiti zásady § 52 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1920, Rv I 653/20.)

Žalobce domáhal se obnovy řízení, ježto po té, kdy bylo řízení o původním sporu v první stolici skončeno, dozvěděl se od různých osob, že hlavní svědek, jenž vypovídal ve sporu proti němu, vyjádřil se před nimi ve směru žalobci příznivém. Procesní soud první stolice žalobu zamítl v podstatě proto, že nové skutečnosti a průvody nebyly by bývaly s to, by v hlavní rozeprě přivodily rozhodnutí, pro nynějšího žalobce příznivější. Odvolací soud rozsudek potvrdil a uvedl v důvodech, že žalobce není bez viny na tom, že pozdě nové průvody odhalil.

Nejvyšší soud obnovu řízení povolil a uložil soudu první stolice, by, rozhoduje hlavní rozeprě, dbal jakožto nákladů procesních též útrat obnovovacího řízení.

Důvody:

Před výtkou nesprávného právního posouzení záležitosti není s to obstatí ani rozsudek soudu odvolacího, ani rozsudek procesního soudu první